

Yine Yeni Bir Yeni

Epey bir *uzak durma* sonrasında,
son birkaç günde yaptığım '*iş hayatıyla*' ilgili diyebileceğim,
yarı sohbet-yarı *formel* görüşmelerden,
katıldığım birkaç sanat etkinliğinde işittiklerimden sonra,
gene, '*yeni bir yeni*' arayışının,
21. yüzyılın başında onunla ilgili bir takım '*büyük beklentilerin*',
harareti yüksek bir fırındaki bir kek gibi gözle görülebilir
bir hızla (hırsla) kabardığını fark ettim.

Gece, nedense onun görüşlerine tekrar göz atma ihtiyacı hissederek,
evdeki köşemde biraz Ahmet Hamdi Tanpınar karıştırdım.

4 Ocak 1950'de yazdığı "*Kelimeler Arasında Elli Yıl*" başlıklı yazısında
şu ifadeler var:

*"Yirminci asrın başı dünyayı hakiki bir cennet yapacağına benziyordu. İlim her
va'dini tutmuştu.
Hayat büyük bir emniyet içindeydi ve daha ziyade kurulu bir saate benziyordu.
Her geçen an bir sonrakini tayin ediyor hissini veriyordu."*

Bu sözlerdeki "*yeni bir hayata kaynaklık eden pozitivizme*" *ironik* bir
bakışın ifadesi sayılabilecek '*satır araları*',
Tanpınar Enstitüsü fikrinin sahibi sayılan Halit Ayaracı'nın da dikkatini
çekmiş.

O da, ironiyi bir başka ironiyle sürdürerek,
"Yeninin bulunduğu yerde başka meziyete lüzum yoktur" demiş.

"İroniyi de nereden çıkardın?" diyebileceklere, "*lüzumu olmamak*" deyişinin
günlük dilde kazandığı '*dalga geçme*' vasfını hatırlatmak isterim.

Yazarın da dediği gibi, bu bizim ancak ironiyle kavranabilecek olan
'trajedimizin' bir boyutunu oluşturuyor.
Oğuz Atay işte tam da bunu yazmıştı.

Oysa, “bir insanın bir insana ihtiyacı”
(biyolojik, psikolojik, sosyal, cinsel, gündelik, vb) pek deęişmiyor.
İnsanın -gene de- hâlâ en çok ‘insan’a ihtiyacı var.

Bir süre önce İoanna Kuçuradı’dan, onu dinlediğim bir televizyon programından söz ettim.

Orada, programı yapan kişi, o canım kadına, “*Seyredenlere yardımcı olabilmek için ‘ne yapılabileceği ile ilgili’ bir ‘reçete’ verebilir misiniz, bir ‘yol’ gösterebilir misiniz?*” diye soracak oldu.

Evet,
bir ‘şunu yap/
bunu yapma’
“reçetesi” istedi.

Haklı, çünkü alışıldı buna.

Sağlıklı olmak için,
iyi olmak için,
başarılı olmak için,
başkasına dert olmayan ihtiyarlar olmak için,
‘yeni’ olmak için,
vs.

İşi bu olan kişiler var, yazılmış yığınla kitap var,
her gün herkes birbirine atıyor o incileri, biliyoruz hepimiz.
En önemlisi bütün dünyaya yayılan bir yeni *algı gayreti* var.

İoanna Hanımefendi, anında sözünü kesti o adamın:
“*Reçete yok, reçete yok... ama belki kendimce bir ‘yol’ söyleyebilirim*” dedi.

O ‘yol’, şuradan buradan ezbere işitilmiş, okunmuş ‘fikir’ diye bilinenlerden vazgeçmekti.

Bunun güçlüğünü (*imkânsızlığını* demek gelmiyor içimden)
o bilmiyor olabilir miydi?

Ama başka ne yapılabilir yaşamaya bir *ışık* arayarak

devam etmek için.

'**Bilgi**'ydi yol ona göre.

Değer'e dönmek, değer nedir, nasıl öğrenilir, oradan başlamak.

Oğuz, hep aslını (bir romansa, kendisini) oku derdi bana,
üzerine orada burada başkasının onunla ilgili yazdıklarını değil!
Keşke tam öyle yapabilseydim.

O '*değerlerin*', belki, biraz daha *insanca*, biraz daha *insan onuruna yakışır*
biçimde yaşamakla ilgili olduğunu
hepimiz biliyoruz.

"*Huzur*" adıyla çelişircesine '*huzursuz*' bir romandır.

Çünkü, kendisiyle, insanla, özellikle bizle uğraşan bir *zihni*,
romanın bir yerine yazdığı bir cümleyle, "*birdenbire başka türlü sızlayan*"
bir *içi*, zayıflıklarla ilgili kendini kandıramayan *dürüst sezgileri* vardı
Ahmet Hamdi'nin.

O romanın bir yerinde şunu yazmış:

"*Hislerimiz, fikirlerimiz, geçmiş hayatımız, gündelik teessürler, intibalar hep
öyle değil mi? Hepsi kapandıkları yerde, bir nevi karanlık dolapta birbiriyle
sarmaş dolaş, bende müstakil ve hatta en küçük bir kontrole bile uğramadan
yaşamıyorlar mı?"*

Ocak 2019

